

La meva entrada al periodisme

Quan vaig entrar de redactor al diari lleidatà de la tarda "El país", ja feia temps que tenia el costum (o la necessitat) d'escriure. De primer fou una poesia dedicada a la Seu Vella on apareixia, naturalment, el campanar i el riu Segre. La vaig portar al doctor Amali Prim, que dirigia una revista, fundada per ell, amb el títol de "Lleida".

El doctor Amali Prim vivia aleshores en un primer pis de l'estret i molt cèntric carrer de l'Estoreria, el popular carrer de Sabaters, i em va rebre amb simpatia. Era una tarda, després de dinar. Va llegir la meua poesia i em va dir que la publicaria, cosa que em féu molt content. Jo no tindria més de quinze anys i recordo encara que, en el despatx del doctor Prim (que era el fill de l'historiador lleidatà Agustí Prim i Tarragó, l'autor del llibre "*Cosas viejas de Lérida*"), hi vaig romandre una llarga estona.

El director i propietari de la revista "Lleida" em dedicà uns llargs comentaris sobre la poesia en general, amb el propòsit segurament d'encoratjar-me, que jo vaig escoltar amb atenció. En sortir d'allí ja era ben fosc, però em sentia il·luminat per una força esperançadora. El dia que aparegueren els meus primers versos en lletres de motlle, vaig estar-ne molt satisfet. Començava a conèixer el miracle de la impremta.

El doctor Amali Prim era, també, un gran amic de la música i, en particular, de l'obra de Beethoven. I anys després havia de morir sota les bombes, a primers de novembre de 1937.

Pertanyé al grup d'intel·lectuals que visqueren a Lleida cap als anys vint. Aprofito l'ocasió per a dedicar-li un respectuós record d'agraïment.

Em seria difícil de recordar ara els títols de les publicacions en les quals vaig col·laborar durant la meua estada habitual a Lleida, que va durar fins el 2 de gener de 1932, dia que vaig arribar a Barcelona per a residir-hi, però les principals foren: "L'hora", "Front" i "L'opinió", de Barcelona; "Marimada", de Palamós; i "L'espurna", "La señal", de Lleida; bé que allí on vaig dedicar més esforços fou, sens dubte, la revista "Lleida".

La revista "Lleida"

Era la mateixa que fundà el doctor Amali Prim, que va dirigir a continuació el meu germà Ramon i que, finalment, passà a les mans del patrici Alfred Perenya i Reixacs, el qual la convertí en el notable quinzenal que fou fins a la mort d'Alfred Perenya, ocorreguda el dia 20 de març de 1930. El darrer número de la revista "Lleida" porta la data de 28 de juny de 1930.

La història d'aquesta publicació pot tenir un fort relleu per a la ciutat del Segre, perquè sabé mantenir sempre un alt criteri de fidelitat a la terra i perquè fou el primer periòdic obert i esquerrà que es publicà a Catalunya durant la dictadura del general Primo de Rivera.

Els seus col·laboradors foren molts i, tot sovint, ben coneguts. Donem a continuació alguns noms, la majoria dels quals són morts ja.

De Lleida: Alfred Perenya, Humbert Torres, Ramon Xuriguera, Josep Pinyol, Lluís Montull, Jesús Sanz, M. Ventura Balenyà, Joan Vilador, Fermí Palau i Caselles, Josep Estadella, Pere Castro, M. Serra i Bartra, Joan Duc i Arquès, Josep Aran, J. Almacelles, X. Kühnel, J. M. Morlans, V. Gardenyes, Domènec de Bellmunt, etc.

S'ofreren les seves pàgines als artistes locals, i es publicaren il·lustracions de Xavier Gosé, Miquel Viladric, B. Gili i Roig, Antoni Samarra, Shum, J. Sanàbria, J. Silva, Pardiñas de Miguel, J. Tapiol, J. Bartoletti, R. Cortijo, Niko, Crous, Antoni Garcia, Niubó, etc.

Entre els col·laboradors de fora, es poden citar: Antoni Sabater i Mur, Josep Llord, F. Rossetti, Guillem Díaz Plaja, T. Roig i Llop, Josep A. Trabal, J. Puig i Pujades, Albert de Quintana, R. Pla i Armengol, Josep Solanes, Jaume Miravittles, Artur Perucho, J. Vinyes, J. Arquer, etc.

Entre les seves seccions més importants, hi havia: "Lleidatans d'ahir i lleidatans d'avui", "Garba", "Efemèrides lleidatanes", "Els esports", "Pàgina dels que comencen", etc.

Les campanyes sobre "El subcanal d'Urgell", "La reconstrucció de la façana de la Pacria", "Les serres del Castell i de Gardeny" i d'altres, donaren a les seves pàgines una gran amenitat i un marcat interès local.

Poques vegades, probablement, arribà una publicació lleidatana a gaudir del prestigi i la solvència de "Lleida, revista d'informacions i estudis". Fou l'obra personal d'acolliment, d'aglutinament i d'adaptació d'Alfred Perenya.

El ressò que havia guanyat a Barcelona era tal, que, en projectar-se la publicació de "L'opinió", el primer setmanari barceloní d'esquerra, van venir expressament a Lleida els seus orientadors Joan Lluhi i Vallescà, Pere Comes i J. Casanelles, per a entrevistar-se amb els senyors Alfred Perenya i Humbert Torres, i escoltar-los com a bons consellers.

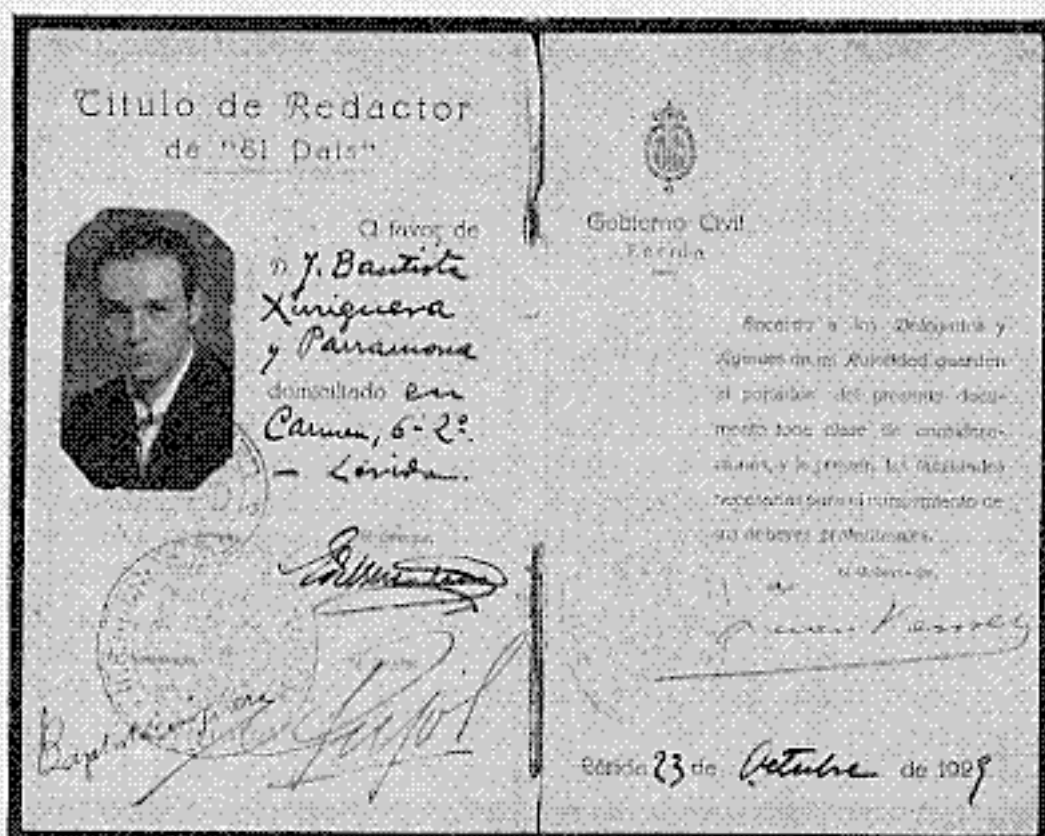
Quan el meu germà Ramon va anar a viure a París, aleshores jo vaig passar a ocupar-me de la feina tècnica, és a dir, de portar els originals a la impremta i revisar les proves. També hi escrivia, no cal dirho. En realitat, la revista era dirigida per Alfred Perenya, l'home de singular talent i extraordinària capacitat de treball. Al seu costat s'aprenia sempre i es guanyava experiència. El creador del Casal de l'avinguda de Blondel, i del magnífic Camp d'Esports, fou tothora el gran amic, lleial i orientador.

Per indicació d'Alfred Perenya vaig fer el fitxer de la Biblioteca de J. R. i, allí, vaig continuar les meves intenses lectures. Arribaren aleshores els primers volums de la col·lecció Bernat Metge, de la Proa dirigida per J. Puig i Ferrer, i d'altres llibres que es publicaven a Barcelona. Jo feia els comentaris per a la revista de les obres rebudes a la redacció, instal·lada al carrer del Carme, núm. 6, 2n. pis, que era allí on jo vivia amb la meua família. Aquesta adreça va fixar-la el meu germà Ramon quan el doctor Prim li passà la direcció de la revista, i ja no es modificà fins després de la mort d'Alfred Perenya, que la meua família passà a viure al carrer del Comandant Baiget, 24, 1r. i la revista, aleshores, portà aquesta darrera adreça. Podríem dir, doncs, que la publicació "Lleida" continuà essent sempre propietat del meu germà Ramon.

La meua tasca a la revista "Lleida" em fou profitosa, em donà una ampla pràctica editorial i, també, em facilità l'ocasió de relacionar-me amb intel·lectuals de Lleida i de tot Catalunya. Serveixin aquestes paraules per a recordar, al cap de quaranta-cinc anys, la figura vigorosa i senyera d'Alfred Perenya, un home que feia néixer al seu costat la simpatia, l'amor al treball, i la calor humana i afectuosa que només pot sembrar un mestre de ciutadania i d'humanisme. La seva mort prematura fou una gran desgràcia per a Catalunya. Homes com Alfred Perenya han abundat molt poc a la nostra terra.

El diari "El país"

També vaig col·laborar durant dos anys al diari lleidatà de la tarda "El país", degà de la

província. Aquí hi escrivia un article gairebé cada dia, en una secció que vaig crear amb el títol general de "Pàgina del dia", i que figurava sempre dalt de tot de la primera pàgina, en les dues columnes de la dreta. Signava Tirant lo Blanc, i això feia que molts lleidatans ignoressin la identitat de l'autor.

El director del diari "El país" era el senyor Estanislau de K. Muntanya, i un dia em cridà al seu despatx del carrer del marquès de Vil·la Antònia, on hi havia també els tallers. Vam conversar amicalment i m'oferí un lloc a la redacció, amb un sou mensual de trenta pessetes. Jo parlaria d'allò que considerés que podia tenir algun interès pels lectors de Lleida, i sempre amb entera llibertat. Calia tenir present, però, de no tractar sobre temes de caràcter polític ni religiós, ni censurar l'Ajuntament, la Diputació, el govern ni les autoritats locals. A part d'aquestes restriccions, el director del diari senyor Estanislau de K. Muntanya es mostrà amb mi sempre afable, i he de fer constar que mai, ni una sola vegada, no va suprimir ni corregir els meus textos.

Al cap de poc temps d'entrar a la redacció del diari "El país", el seu director es casà i

jo vaig ésser invitat al sopar que es féu el dia anterior, enmig d'un ambient cordial i ple de bon humor. Recordo que formaven també part de la redacció els periodistes Norbert Trompeta i Ramon Gimeno, dos forasters que vivien, des de feia temps, a Lleida, i amb els quals no va haver-hi mai ni la més mínima fricció.

L'única anècdota que podria contar relacionada amb el segon dels dos redactors esmentats, fa referència a un article que vaig publicar... sobre la Xina, i que ell va comentar amb aquests mots: "El seu escrit podria provocar un conflicte internacional!" Però, pel que es veié després, el judici fou exagerat perquè la Xina ni tan sols es bellugà amb les meves ratlles. (No recordo ara què podia haver dit.)

Les meves col·laboracions al diari es podria dir que eren ben normals, i els dos moments que hi hagué d'una certa intensitat local feren referència a dues sèries de conferències, sobre un tema tan curiós com lligat estretament a la vida lleidatana, com era l'espiritisme, que donaren a l'Ateneu el jesuïta pare Palmès i, després, el doctor Humbert Torres, l'alcalde popular de la ciutat del Segre. L'altre tema

important fou una gran Exposició agrícola que se celebrà als jardins dels Camps Elisis i a la qual, sense exagerar, vaig dedicar els meus articles durant una bona dotzena de dies seguits. Vaig veure que això podia donar amenitat al diari, sobretot perquè exalçava directament una noble activitat lleidatana.

El senyor Estanislau de K. Muntanya m'oferí amablement, un dia, el carnet oficial de periodista i jo vaig acceptar-lo complagut. Era el dia 23 d'octubre de 1929. Durant prop de quaranta-cinc anys he pogut conservar-lo, malgrat tots els tomballons donats, i avui puc mostrar-lo com una peça personal no negligible. Només vaig utilitzar-lo en l'exercici de la professió, i em fou, a Lleida, ben útil. El fotògraf amic Corbella em tragué aquesta foto, més aviat d'un jove somiador, i recordo que, en ensenyar-la al meu pare en arribar a casa, aquest va fer la següent reflexió: "Però, home, on vas sense corbata?" En efecte, tenia tota la raó; però ara ho comprenc més en veure com vesteixen els joves d'avui, molt més enemics, encara, de l'etiqueta que nosaltres en aquell temps.

Han passat prop de quaranta-cinc anys de la data que porta aquest carnet de periodista que es reproduïx aquí. Com es pot veure, al costat de la signatura del director del diari i la del titular (que no ha canviat, encara, fins avui), hi ha també la de l'alcalde de la ciutat, que era aleshores el comandant Josep Pujol i Cercós, i, finalment, la del governador civil Joan Verrill, amb els respectius segells de les corporacions.

La professió de periodista

La professió de periodista, marcadament de caràcter intel·lectual, és exercida, en general, amb un amor pacient. Al costat d'un veritable

entusiasme per l'art d'escriure, ben pròxim tot sovint d'una inquietud literària i també d'una vocació per a la creació artística, fa el periodista sensible a totes les manifestacions de la vida, no solament per a recollir l'esdeveniment de torn sinó també per a expressar-lo fidelment i amb claredat. L'ofici de periodista és reblert d'humanitat, perquè segueix els batecs de la vida ordinària, activa i social.

Un periodista sense idees pròpies és poc corrent. Al nostre país, gairebé tots els escriptors han passat per les redaccions dels diaris i les revistes. També a l'estranger, el periodista passa tot sovint a la categoria d'escriptor, i a vegades amb tots els honors. Podríem dir, encara, que l'escriptor que ignora la tasca del periodista troba a faltar un detall important de l'art, i sempre se li coneix. Els casos de Jean Anouilh o de Roger Martin du Gard, que han rebutjat sempre la col·laboració en els diaris, per exemple, no abunden gaire.

Per la nostra part, no ens penedim pas d'haver exercit la professió de periodista; ben al contrari, li devem experiència i agilitat de ploma, adquirides en el ritme del treball, a vegades agitat i nerviós, i altres vegades ponderat i reflexiu.

Més endavant, ja a Barcelona, ens tocà de recollir com a periodista les informacions a l'oficina de premsa de l'Ajuntament i assistir a les sessions dels Plens municipals. Però això ho tractarem un altre dia. Per avui, la nostra intenció era només parlar dels primers temps, de l'inici d'aquesta professió a la nostra Lleida i, sobretot, parlar d'aquest carnet de periodista que m'ha acompanyat tota la vida com un bon amic i com un testimoni de les inquietuds literàries de la meva joventut.

J. B. Xuriguera